

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ
ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΥ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΝΟΜΙΚΩΝ
& ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ
Τηλ. επικ.: 213 130 7633 / 7628
Email: koinouvouleftikos@justice.gov.gr**

Αθήνα, 29 - 12- 2022
Αρ. Πρωτ.: 305

Προς:

Τη Βουλή των Ελλήνων
Δ/ση Κοινοβουλευτικού Ελέγχου
Τμήμα Ερωτήσεων

Κοιν.:

1. Υπουργό Επικρατείας
κ. Γ. Γεραπετρίτη
2. Υπουργό Εργασίας
και Κοινωνικών Υποθέσεων
3. Υπουργό Εσωτερικών
4. Υπουργό Οικονομικών
5. Υπουργό Παιδείας
& Θρησκευμάτων
6. Υπουργό Περιβάλλοντος
& Ενέργειας
7. Υπουργό Αθλητισμού & Πολιτισμού
8. Υπουργό Υγείας
9. Υπουργό Ψηφιακής Διακυβέρνησης
10. Υπουργό Ανάπτυξης
και Επενδύσεων
11. Βουλευτή: κα Αγγ. Αδαμοπούλου
(δια της αρμόδιας Υπηρεσίας
της Βουλής των Ελλήνων)

Ερώτηση: 1302/08-12-2022

Σε απάντηση της υπ' αριθ. 1302/08-12-2022 Ερώτησης, που κατέθεσε στη Βουλή των Ελλήνων η βουλευτής κα Αγγ. Αδαμοπούλου, και του επ' αυτής διαλαμβανομένου, υπομνήματος της Εθνικής Ομοσπονδίας Τυφλών και του Πανελληνίου Συνδέσμου Τυφλών, θέτουμε υπόψη σας –τα ακόλουθα:

Ως προς τα δύο (2) ζητήματα του υπομνήματος της Εθνικής Ομοσπονδίας Τυφλών και του Πανελληνίου Συνδέσμου Τυφλών επί των οποίων ζητείται η τοποθέτηση του Υπουργείου Δικαιοσύνης, ήτοι: 1) για το δικαίωμα στη δικαιοπρακτική ικανότητα των τυφλών και 2) για το δικαίωμα πρόσβασής τους στα δικαστήρια της χώρας, σας γνωρίζουμε -κατά λόγο αρμοδιότητας- τα ακόλουθα:

1. Σχετικά με τη δικαιοπρακτική ικανότητα των τυφλών ατόμων:

Το Αστικό Δίκαιο, όπως ρυθμίζεται από τον Αστικό Κώδικα, (Π.Δ. 456/1984), ο οποίος τροποποιήθηκε με το νόμο 2447/1996, προβλέπει στις διατάξεις για τις δικαιοπρακτικές ικανότητες, ρυθμίσεις σχετικές με τα άτομα με αναπηρία. Ενδεικτικές διατάξεις του Αστικού Κώδικα που αφορούν περιορισμούς σε δικαιοπραξίες των ΑμεΑ είναι οι κάτωθι:

Δικαιοπραξίες

- Άρθρο 128 ΑΚ Ανίκανοι για δικαιοπραξία.

Ανίκανοι για δικαιοπραξία είναι: 1. όποιοι δεν έχουν συμπληρώσει το δέκατο έτος. 2. όποιοι βρίσκονται σε πλήρη στερητική δικαστική συμπαράσταση.

- Άρθρο 129 ΑΚ Περιορισμένα ικανοί

Περιορισμένη ικανότητα για δικαιοπραξία έχουν: 1. οι ανήλικοι που συμπλήρωσαν το δέκατο έτος. 2. όποιοι βρίσκονται σε μερική στερητική δικαστική συμπαράσταση. 3. όποιοι βρίσκονται σε επικουρική δικαστική συμπαράσταση.

- Άρθρο 130 ΑΚ Δήλωση βούλησης από ανίκανο

Η δήλωση βούλησης από ανίκανο για δικαιοπραξία είναι άκυρη.

- Άρθρο 131 ΑΚ Δήλωση βούλησης- έλλειψη συνειδήσεως πραττομένων

Η δήλωση βούλησης είναι άκυρη αν, κατά το χρόνο που έγινε, το πρόσωπο δεν είχε συνείδηση των πράξεών του ή βρισκόταν σε ψυχική ή διανοητική διαταραχή που περιόριζε αποφασιστικά τη λειτουργία βούλησής του.

- Άρθρο 132 ΑΚ άγνοια της δικαιοπρακτικής ανικανότητας από συναλλαγέντα

Στην περίπτωση του προηγούμενου άρθρου, αν η δήλωση απευθυνόταν σε άλλον, που αγνοούσε ανυπαίτια την κατάσταση του προσώπου με το οποίο συναλλάχθηκε, μπορεί το πρόσωπο αυτό να υποχρεωθεί κατά τις περιστάσεις να ανορθώσει τη ζημιά που επήλθε από την ακυρότητα, εφόσον δεν μπορεί να καλυφθεί από αλλού.

- Άρθρο 133 ΑΚ Δικαιοπραξίες του περιορισμένα ικανού

Πρόσωπα με περιορισμένη ικανότητα είναι ικανά να επιχειρήσουν δικαιοπραξία μόνο στις περιπτώσεις που ορίζει ο νόμος ή μόνο με τους όρους που τάσσει ο νόμος.

- Άρθρο 172 ΑΚ Δήλωση προς περιορισμένα ικανό

Δήλωση βούλησης προς πρόσωπο με περιορισμένη δικαιοπρακτική ικανότητα είναι άκυρη, αν αυτό δεν είχε ικανότητα για τη δικαιοπραξία στην οποία η δήλωση αποσκοπούσε.

Σχετικά με τη δικαιοπρακτική ικανότητα του ατόμου με αναπηρία βάσει του Άρθρου 1667 ΑΚ προβλέπεται:

«Η υποβολή στη δικαστική συμπαράσταση αποφασίζεται από το δικαστήριο, ύστερα από αίτηση του ίδιου του πάσχοντος ή του συζύγου του, εφόσον υπάρχει έγγαμη συμβίωση, ή των γονέων ή τέκνων του ή του εισαγγελέα ή και αυτεπαγγέλτως. Όταν το πρόσωπο πάσχει αποκλειστικά από σωματική αναπηρία, το δικαστήριο αποφασίζει μόνο ύστερα από αίτηση του ίδιου.» . Στην περίπτωση της δεύτερης παραγράφου του άρθρου 1666 ΑΚ , την αίτηση μπορεί να υποβάλλει και ο επίτροπος του ανηλίκου.

Περαιτέρω, με τη διάταξη του άρθρου 9 παρ. 1 του Ν. 2830/2000 “Κώδικας Συμβολαιογράφων” ορίζεται ότι: «Σύμπραξη δεύτερου συμβολαιογράφου ή δύο μαρτύρων. 1. Η Σύμπραξη δεύτερου συμβολαιογράφου ή δύο μαρτύρων κατά την ανάγνωση και υπογραφή συμβολαιογραφικών εγγράφων είναι υποχρεωτική μόνο σε περίπτωση αδυναμίας υπογραφής για οποιονδήποτε λόγο από κάποιον εμφανιζόμενο. Ο συμβολαιογράφος μπορεί σε κάθε περίπτωση να αξιώσει τη σύμπραξη μαρτύρων.». Κατά την έννοια της διάταξης αυτής, αδυναμία υπογραφής συμβολαιογραφικού εγγράφου μπορεί να υπάρξει σε διάφορες περιπτώσεις και μια εξ αυτών είναι η περίπτωση κατά την οποία κάποιος από τους συμβαλλόμενους είναι τυφλός, είτε προσωρινά εξ αιτίας ατυχήματος, είτε επειδή υπάρχει διαρκής ολική τύφλωσή του. Τούτο επειδή ο τυφλός δεν μπορεί να ελέγξει μόνος του την ταυτότητα της πράξεώς του. Μάλιστα με τη διάταξη της παρ. 4 του ίδιου άρθρου του Κώδικα Συμβολαιογράφων ορίζεται πως η μη τήρηση της παραπάνω σημειούμενης διάταξης της παρ. 1 επιφέρει ακυρότητα του εγγράφου.

Η ανωτέρω ρύθμιση σε καμία περίπτωση δεν κατατείνει να καταστήσει τα άτομα με προβλήματα όρασης, άτομα με περιορισμένη δικαιοπρακτική ικανότητα. Η λεγόμενη ικανότητα προς δικαιοπραξία ή αλλιώς δικαιοπρακτική ικανότητα ενός φυσικού προσώπου στα πλαίσια του αστικού δικαίου είναι η ικανότητα που του αναγνωρίζει το δίκαιο να καταρτίζει αυτοπροσώπως και στο όνομά του δικαιοπραξίες. Δεδομένου όμως ότι η κατάρτιση δικαιοπραξιών δεν συνεπάγεται μόνο απόκτηση δικαιωμάτων, αλλά και ανάληψη υποχρεώσεων, ο νόμος αποβλέπει στην προστασία του συμβαλλομένου. Η ως άνω μέριμνα αποσκοπεί στην προστασία των ατόμων με αναπηρία από ενδεχόμενες κακόβουλες σε βάρος τους ενέργειες και σε καμία περίπτωση στην άνιση μεταχείρισή τους.

Επιπλέον, όσον αφορά το καθεστώς που διέπει τα Τραπεζικά Ιδρύματα, αυτό προβλέπεται από τις εσωτερικές τους εγκυκλίους, οι οποίες αποβλέπουν στην ασφάλεια των συναλλαγών, έχοντας ως στόχο την καλύτερη εξυπηρέτηση των πελατών. Ωστόσο, η βούληση του Υπουργείου είναι να αρθούν, όσο είναι δυνατόν, τα εμπόδια που αντιμετωπίζουν οι πολίτες με προβλήματα όρασης κατά τη διάρκεια των συναλλαγών τους με τις Τράπεζες και για το λόγο αυτό έχουμε ήδη ενημερώσει την Ελληνική Ένωση Τραπεζών, προκειμένου να εξετάσει το ζήτημα και να εκθέσει τους προβληματισμούς της και τις προτεινόμενες απ' αυτήν λύσεις.

2) Σχετικά με την προσβασιμότητα στα δικαστήρια της χώρας:

Το Υπουργείο Δικαιοσύνης παρεμβαίνει διαρκώς προκειμένου να εξασφαλιστεί η απρόσκοπτη πρόσβαση των ατόμων με αναπηρία σε όλα τα δικαστικά κτήρια της χώρας, η προσβασιμότητα σε όλους τους χώρους εντός αυτών και περαιτέρω για την ψηφιακή προσβασιμότητά τους, που είναι αναγκαία για την ισότιμη συμμετοχή τους στην επαγγελματική και κοινωνική ζωή τους. Στο πλαίσιο αυτό και σε συνεργασία με την Τεχνική Υπηρεσία του Υπουργείου προγραμματίζει και υλοποιεί δράσεις που έχουν ενταχθεί στο Εθνικό Σχέδιο Δράσης για Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία.

Επιπροσθέτως, στα υφιστάμενα πριν από την έναρξη ισχύος του ν.4067/12(Α'79), που στεγάζονται φορείς της παρ.1 του άρθρου 14 του ν.4270/2014 κτίρια, όπως τα δικαστικά κτίρια, επιβάλλεται να γίνουν οι απαραίτητες διαμορφώσεις, ώστε οι χώροι τους να είναι προσβάσιμοι από άτομα με αναπηρία ή εμποδιζόμενα άτομα. Σύμφωνα με ενημέρωση της αρμόδιας Διεύθυνσης του Υπουργείου (α.π.57067/20.12.2022), έχουν ήδη δοθεί σαφείς οδηγίες στις Δικαστικές Υπηρεσίες ανά την Επικράτεια, προκειμένου αυτές να αποστείλουν αιτήματα στους αρμόδιους Τεχνικούς Φορείς που εκπονούν μελέτες και έργα για την υλοποίηση των σχετικών έργων και κατ' επέκταση εξετάζει τα θέματα αυτά.

ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ ΓΙΑ ΤΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΑ

Ειδικότερα, το Υπουργείο Δικαιοσύνης προχωρά στην υλοποίηση δράσεων του Εθνικού Σχεδίου Δράσης, ώστε να αντιμετωπιστεί στην ολότητά του ένα σύνθετο πρόβλημα με βάση τις θεμελιώσεις αρχές και κατευθύνσεις της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών:

- Στις 28 Ιανουαρίου 2022 πραγματοποιήθηκε η τρίτη κατά σειρά επικοινωνιακή εκδήλωση στο πλαίσιο της εκστρατείας δημοσιότητας του έργου «Αναπτύσσοντας μία ολοκληρωμένη στρατηγική ενάντια στον ρατσισμό, τη μισαλλοδοξία και τα εγκλήματα μίσους», που διοργανώθηκε διαδικτυακά από το Υπουργείο Δικαιοσύνης με θέμα την καταπολέμηση των διακρίσεων λόγω αναπηρίας. Με βάση τις κατευθύνσεις του άρθρου 13 της σύμβασης του ΟΗΕ υλοποιούνται δράσεις και βρίσκονται σε εξέλιξη διαδικασίες για τη βελτίωση της προσβασιμότητας στα δικαστικά κτίρια.

- Επιπρόσθετα, στο Υπουργείο Δικαιοσύνης έχουν συσταθεί και λειτουργούν οι ακόλουθες ομάδες εργασίας στις οποίες συμμετέχουν και εκπρόσωποι της Εθνικής Συνομοσπονδίας Ατόμων με Αναπηρία:

Α) Ομάδα Εργασίας για τη βελτίωση της προσβασιμότητας στα δικαστικά κτήρια
- Εξασφάλιση της καθολικής προσβασιμότητας στα δικαστικά κτίρια. (ΑΔΑ: ΡΟΞΜΩ-ΑΩΩ)

Β) Ομάδα Εργασίας για τη μελέτη αναθεώρησης του νομικού πλαισίου του δικαστικού συμπαράστατη και υιοθέτησης του θεσμού της υποστηριζόμενης δικαιοπρακτικής ικανότητας και εν γένει συναφών καλών πρακτικών. (ΑΔΑ: 9ΗΙΩΩ-15Τ).

Γ) Ομάδα εργασίας με αντικείμενο την εναρμόνιση των διατάξεων και την επικαιροποίηση της ορολογίας που χρησιμοποιείται στον Ποινικό και στον Αστικό Κώδικα, στον Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας, στους Κώδικες Δικονομίας και στον Κώδικα Συμβολαιογράφων, με την προσέγγιση της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία και τη σύνταξη αναφοράς με τα συμπεράσματα. (ΑΔΑ: Ω2ΒΥΩ-1ΘΒ).

Δ) Ομάδα Εργασίας με αντικείμενο την εξέταση αναπροσαρμογής των όρων παροχής νομικής βοήθειας σε πολίτες χαμηλού εισοδήματος στοχεύοντας, στη θέσπιση θετικών μέτρων για τα άτομα με αναπηρία. (ΑΔΑ: ΩΧΣ2Ω-0ΕΨ).

Στο πλαίσιο λειτουργίας των ως άνω ομάδων εργασίας, είναι ήδη ώριμες, μεταξύ άλλων προτάσεις για την αντικατάσταση, κατά τα παραπάνω, όρων των Κωδίκων και νομοθεσίας, καθώς και για τη θέσπιση σημείου επαφής για τα ζητήματα προσβασιμότητας Ατόμων με Αναπηρία σε όλα τα δικαστήρια της χώρας.

- Επιπλέον και όσον αφορά στην αλλαγή του νομικού πλαισίου για την Εθνική Σχολή Δικαστικών Λειτουργών (με τον ν. 4871/2021) εντάχθηκε για πρώτη φορά νομοθετικά στο θεματολόγιο των προγραμμάτων υποχρεωτικής επιμόρφωσης των δικαστικών λειτουργών ξεχωριστή θεματική για την επιμόρφωση των δικαστών επί των Δικαιωμάτων των Ατόμων με Αναπηρία. Ήδη, η Εθνική Σχολή Δικαστικών Λειτουργών πραγματοποίησε επιμορφωτικό σεμινάριο Δικαστικών Λειτουργών Διοικητικής Δικαιοσύνης, Πολιτικής - Ποινικής Δικαιοσύνης και Εισαγγελέων στις 7 και 8 Οκτωβρίου 2021, στη Θεσσαλονίκη με θέμα: "Τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία στην έννομη τάξη (αστική-ποινική-διοικητική προσέγγιση)".

- Στις 2 Δεκεμβρίου 2021 υπεγράφη Μνημόνιο Συνεργασίας του Υπουργείου με το Εθνικό Κέντρο Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης (ΕΚΔΑΑ) για την επιμόρφωση του ανθρώπινου δυναμικού του δημοσίου τομέα στο αντικείμενο των Δικαιωμάτων των Ατόμων με Αναπηρία και του Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ε.Ε. Τα επιμορφωτικά προγράμματα για «Τα δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία» εντάχθηκαν στον προγραμματισμό του Ινστιτούτου Επιμόρφωσης του Ε.Κ.Δ.Δ.Α. και διεξάγονται σε συστηματική βάση, από το Β' εξάμηνο του 2022 (διεξήχθησαν κατά τις ημερομηνίες 16 -18/11/2022 και 7-9/12/2022 με μεγάλη ανταπόκριση από δημοσίους υπαλλήλους).

- Επιπροσθέτως, εντός του πρώτου εξαμήνου του έτους 2022 ολοκληρώθηκε η διανομή (2.000 αντιτύπων) σε 63 εισαγγελικές αρχές, 86 οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών, 14 Γενικές Αστυνομικές Διευθύνσεις, στα δημόσια Νοσοκομεία όλων των Υγειονομικών Περιφερειών της χώρας, όλες τις υπηρεσίες υποδοχής και ταυτοποίησης της Ελλάδας, και όλα τα περιφερειακά γραφεία ασύλου και ανεξάρτητες ομάδες εργασίας για το άσυλο του Οδηγού για τα Δικαιώματα των θυμάτων Ρατσιστικών εγκλημάτων, ο οποίος εκπονήθηκε στο πλαίσιο υλοποίησης του χρηματοδοτούμενου από το Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα "Rights, Equality, Citizenship" (REC) έργου για την «Ανάπτυξη Ολοκληρωμένης Στρατηγικής κατά του ρατσισμού, της μισαλλοδοξίας και των εγκλημάτων μίσους». Ο Οδηγός εκπονήθηκε στα ελληνικά και είναι μεταφρασμένος σε 9 γλώσσες (αγγλικά, γαλλικά, φαρσί, ουρντού,

αραβικά, παστού, αλβανικά, ρωσικά και γεωργιανά) υπάρχει διαθέσιμος και στην ιστοσελίδα του Υπουργείου. (https://moj.gov.gr/wp-content/uploads/2021/09/292_sept2a1.pdf).

Προσφάτως, ο ίδιος ‘Οδηγός για τα Δικαιώματα των θυμάτων Ρατσιστικού εγκλήματος’ εκδόθηκε σε μορφή Braille, ο οποίος εκπονήθηκε με πρωτοβουλία του Υπουργείου Δικαιοσύνης καθότι θεωρήθηκε επιτακτική ανάγκη να ενημερωθούν τα (πιθανά) θύματα ρατσιστικού εγκλήματος με αναπηρία (τυφλότητα) για την ισχύουσα νομοθεσία και τα δικαιώματά τους και να λάβουν καθοδήγηση σχετικά με τις υπάρχουσες υποστηρικτικές υπηρεσίες.

Έγινε τόσο ηλεκτρονική διανομή σε προσβάσιμο αρχείο word ,όσο και διανομή του οδηγού σε Braille σε φορείς προστασίας των ατόμων με αναπηρία.

- Στο πλαίσιο συνεργασίας του Υπουργείου Εσωτερικών και του Υπουργείου Δικαιοσύνης συμπεριελήφθη στο άρθρο 81 του νόμου 5003/2022 (Α΄230) του Υπουργείου Εσωτερικών υπό τον τίτλο «Δημοτική Αστυνομία, Φορείς Λαϊκών Αγορών, απλούστευση διαδικασιών μεταξύ Ο.Τ.Α. και Αποκεντρωμένων Διοικήσεων, ρυθμίσεις εξομάλυνσης της εκλογικής διαδικασίας κατοίκων εξωτερικού και λοιπές ρυθμίσεις» ρύθμιση που προβλέπει υποχρέωση των φορέων δημοσίου τομέα που δεν πληρούν τα ποσοστά απασχόλησης δικηγόρων με ποσοστό αναπηρίας πενήντα τοις εκατό (50%) τουλάχιστον, όταν προκηρύξουν την πρόσληψη δικηγόρων με έμμισθη εντολή, να προβούν κατά προτεραιότητα σε πλήρωση αυτών των θέσεων. Η εν λόγω ρύθμιση κρίθηκε αναγκαία προκειμένου να διασφαλισθεί ότι οι φορείς που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της θα καλύπτουν τις προβλεπόμενες θέσεις κατά προτεραιότητα.

Αυτή η νομοθετική παρέμβαση επιχειρεί να θεραπεύσει τα σχετικά ζητήματα υποχρεώνοντας του φορείς που καταλαμβάνει να ενεργοποιήσουν τις ευεργετικές διατάξεις για τους δικηγόρους με αναπηρία χωρίς όμως να τίγεται ο προγραμματισμός τους για την πρόσληψη δικηγόρων.

Επιπλέον, θέτουμε υπόψη σας τις κάτωθι οριζόντιες δράσεις:

- Κύρωση της Σύμβασης Χάγης της 13ης Ιανουαρίου 2000 για τη διεθνή προστασία των ενηλίκων (ν. 4898/2022). Η κύρωση της Σύμβασης της Χάγης συμπληρώνει και ενισχύει το πλαίσιο προστασίας των Ατόμων με Αναπηρία καθώς επιτυγχάνεται:

- Βελτίωση του καθεστώτος προστασίας ευάλωτων ενηλίκων σε περιπτώσεις διασυννοριακού χαρακτήρα

- Διευκόλυνση της παροχής δικαστικής προστασίας και εκπροσώπησης των ευάλωτων ενηλίκων

- Διασφάλιση των προσωπικών και περιουσιακών συμφερόντων του ενηλίκου και σεβασμός της αξιοπρέπειας και της αυτονομίας του με την καθιέρωση ενός ασφαλούς νομικού πλαισίου

- Αποφυγή συγκρούσεων μεταξύ των νομικών συστημάτων των κρατών που υπέγραψαν τη Σύμβαση

- Προώθηση της διεθνούς συνεργασίας ως προς την προστασία των ευάλωτων ενηλίκων

- Άρση εμποδίων στην ελεύθερη κυκλοφορία των ευάλωτων ενηλίκων.

Ενίσχυση της εφαρμογής του Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ε.Ε. (ΧΘΔΕΕ)

Σχετικά με την Ενίσχυση της Εφαρμογής του Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ε.Ε., επισημαίνεται ότι έχει οριστεί focal point εντός του Υπουργείου Δικαιοσύνης για την παρακολούθηση της εφαρμογής, έχει συσταθεί Ομάδα εργασίας για τον Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ε.Ε. με εκπροσώπους της υπηρεσίας του Υπουργείου Δικαιοσύνης, του Γραφείου του Υφυπουργού, του γραφείου του Γ.Γ. του Υπουργείου Δικαιοσύνης, της Γενικής Γραμματείας Νομικών και Κοινοβουλευτικών Θεμάτων και της ΕΝΥ-ΕΕ του Υπουργείου Εξωτερικών και, επιπλέον, σχετικά επιμορφωτικά προγράμματα υλοποιούνται ήδη στην Εθνική Σχολή Δικαστικών Λειτουργών και στο Ε.Κ.Δ.Δ.Α, όπως προαναφέρθηκε, στο πλαίσιο Μνημονίου Συνεργασίας μεταξύ του Εθνικού Κέντρου Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης (ΕΚΔΔΑ) και του Υπουργείου Δικαιοσύνης (στο σχετικό επιμορφωτικό πρόγραμμα υπάρχει ειδική ενότητα για τα άτομα με αναπηρία και την προστασία των δικαιωμάτων τους στην Ευρωπαϊκή Ένωση).

**Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΤΣΙΑΡΑΣ**

**Με εντολή Υπουργού
Ακριβές αντίγραφο
Η Προϊσταμένη της Υπηρεσίας
κ.α.α.**

Κωνσταντίνα Χατζή

Αριθμός σελίδων εγγράφου: ...6...
Αριθμός σελίδων συνημμένων:0...
Σύνολο σελίδων: 6